
Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets betänkande 2020:1

Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på romska

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2020:6 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på romska. I skrivelsen lägger kyrkostyrelsen fram en översättning av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I i urval på romska i fyra dialekter (resanderomani, kelderash, lovara och kale), för beslut i kyrkomötet. Översättningen ska ses som ett komplement till Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I på svenska. I enlighet med regleringen i kyrkoordningen beslutar kyrkomötet om vilka översättningar till andra språk av Svenska kyrkans gudstjänstböcker som får användas i Svenska kyrkan. Kyrkostyrelsen föreslår att översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I till romska i urval enligt bilaga 3 får användas från och med pingstdagen, den 23 maj 2021. Utskottet föreslår att kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag att från och med pingstdagen, den 23 maj 2021 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I till romska i urval enligt bilaga 3 i kyrkostyrelsens skrivelse 2020:6 användas i Svenska kyrkan.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2020:6 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på romska

Kyrkomötet beslutar att från och med pingstdagen, den 23 maj 2021 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I till romska i urval enligt bilaga 3 användas i Svenska kyrkan.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2020:6 i Ln 2020:2y, *bilaga 1*.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2020:6 i Kn 2020:3y, *bilaga 2*.

Bakgrund

I skrivelsen lägger kyrkostyrelsen fram en översättning av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan, del I, i urval på romska i fyra dialekter (resanderomani, kelderash, lovara och kale), för beslut i kyrkomötet. I skrivelsen redogörs för hur Svenska kyrkans reglering av kyrkliga böcker på minoritetsspråk ser ut och hur arbetet med översättning och teologisk granskning har gått till. Översättningens konsekvenser för barn behandlas också. Skrivelsen beskriver innehållet i översättningen och hur översättningsarbetet gått till.

Syftet med översättningen är att grupper som talar dessa språkdialekter ska ha möjlighet att fira gudstjänst på sitt eget språk. Bland de fem språk som år 2000 fick status som nationella minoritetsspråk återfinns i och med detta beslut kyrkohandboken del 1 på fyra språk (sedan tidigare finska, meänkieli och tre samiska språkvariationer). Den terminologi som här används skiftar utifrån hur de som talar språken definierar bruk och förståelse av termerna språk, dialekt och språkvariation. Därför benämns materialet i denna skrivelse att vara en översättning av språket romska, som i sin tur innehåller flera dialekter varav fyra är översatta. I KsSkr 2019:8 om översättning av kyrkohandbok del I till samiska talas istället om tre språkvariationer som ingår bland översättningarna. Dessa definitioner är i enlighet med Språkrådets benämningar.

Kyrkostyrelsen fastställde den 14 juni 2012 att den nationella nivån ”svarar för att Svenska kyrkans böcker finns tillgängliga på de språk som används i gudstjänster och kyrkliga handlingar samt att influenser från olika språk och traditioner tas tillvara i arbetet med att utveckla Svenska kyrkans gudstjänstliv och böcker”. Översättningen består av handboken i urval, så att en fullständig högmässa ska kunna firas och att de kyrkliga handlingarna dop, konfirmation, vigsel och begravning kan firas fullt ut. Även ordningen för bikt är översatt i sin helhet. Kale-översättningen skiljer sig från de övriga då den endast omfattar respektive gudstjänsts viktigaste böner och texter. Den romska handboken i urval ska ses som ett komplement till Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på svenska. Översättningen har alla instruktioner och inledande texter på svenska, för att svenskspråkiga präster ska kunna orientera sig. Dessutom är alla rubriker tvåspråkiga svenska/romska så att den som inte kan språket kan hitta rätt.

I enlighet med regleringen i 18 kap. 8 § kyrkoordningen beslutar kyrkomötet om vilka översättningar till andra språk av Svenska kyrkans gudstjänstböcker som får användas i Svenska kyrkan. I 57 kap. 5 §, punkt 2 kyrkoordningen står det att det pastorala programmet ska behandla församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behöver användas för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift.

Kyrkostyrelsen föreslår att översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I till romska i urval enligt bilaga får användas från och med pingstdagen, den 23 maj 2021.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag att från och med pingstdagen, den 23 maj 2021 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan I till romska i urval enligt bilaga 3 i kyrkostyrelsens skrivelse 2020:6 användas i Svenska kyrkan.

Gudstjänstutskottet gläds över att dessa översättningar nu föreligger och ser det som en följd av övriga översättningar till minoritetsspråk. Det ligger i folkkyrkans anda att

kunna fira gudstjänst på sitt eget språk och i likhet med läronämnden ser utskottet den ekumeniska potentialen i att dessa översättningar nu kan användas. Översättningen är en del i det arbete som Svenska kyrkan utför tillsammans med flera minoritetsgrupper, vilket innebär reflektion över historien, över exkludering och inkludering i kyrka och samhälle. Att bekännelsedokument översätts till flera av dessa gruppers språk medför en nystart och ett framåtblickande vad gäller vilkas röster och erfarenheter som bidrar till kyrkan och ett utbredande av Guds rike. Därför vill utskottet också betona vikten av att arbetet med hur dessa översättningar fortsättningsvis kan användas, genom utbildningssatsningar och metodmaterial.

Digitalt sammanträde den 30 september 2020

På gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Karin Tillberg, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Roger Olsson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Gunilla Bengtsson, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Bergström, Anders Åkerlund, Margareta Andersson, Alexander Christiansson, Sven Milltoft, Elise Solberg, Erik Johansson, Marjut Ervasti och Vivianne Wetterling.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2020:2y

Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på romska

Läronämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2020:6 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på romska

Läronämnden vill i enlighet med sina tidigare yttranden (Ln 2002:2y, 2004:1y, 2005:7y och 2019:5y) uttrycka stor tillfredsställelse och glädje över att Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I nu finns tillgänglig i urval på resanderomani, lovara, kelderash och kale. Detta är ett viktigt uttryck för att Svenska kyrkan är flerspråkig och möjliggör för fler att fira gudstjänst på sitt eget språk. Läronämnden ser med tillfredsställelse på det faktum att översättningarna också har en betydande ekumenisk potential.

Läronämnden konstaterar att det är den svenskspråkiga versionen av kyrkohandboken som är normativ för Svenska kyrkan, men bejaktar att den genom nyöversättning, tolkning och kontextualiserande bearbetning görs tillgänglig på nationella minoritetsspråk.

Uppsala den 28 augusti 2020

På läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Anna Cöster, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Åsa Nyström, biskop Thomas Petersson, biskop Andreas Holmberg, Teresa Callewaert, Eva-Lotta Grantén, Marta Axner Ims, Margarethe Isberg, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Mikael Winninge.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2020:3y

Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på romska

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2020:6 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på romska

Kyrkorättsnämnden ska enligt 4 kap. 1 a § i kyrkomötets arbetsordning utöver att yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen även yttra sig över förslag till ändringar i andra bestämmelser som beslutas av kyrkomötet. Förslagen i skrivelsen 2020:6 är att se som förslag till beslut om bestämmelser och enligt praxis blir beslut av detta slag utfärdade som bestämmelser i serien Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB).

Kyrkorättsnämnden har inget att erinra mot förslaget i kyrkostyrelsens skrivelse 2020:6.

Uppsala den 17 september 2020

På kyrkorättsnämndens vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Närvarande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Stig Eriksson, Mattias Benke, Bengt Kjellgren, Manilla Bergström, Anna-Lena Järvstrand, Lotta Lind, Mats Törnered och biskop Eva Nordung Byström.